

V záři slunce

Cesta byla příšerná, většinou ji tvořily jen vyjeté koleje v původně rozměklé půdě. Teď v červnu, po prvním měsíci horkého suchého léta, dřívější bláto ztvrdlo na kámen a překonávání výrazných nerovností dávalo podvozku zabrat. Věděl jsem ale, že nákladáček to v pohodě zvládne, staral jsem se o něj pečlivě.

Poslední zatáčka, za ní prudké stoupání, ve kterém se podle stop pár těžších strojů muselo zahrbat, a byl jsem nahoře, u pozemků Aždara Karryjeva. Oplocené je ještě neměl, ale stavba jeho budoucího sídla oproti mé poslední návštěvě pokročila. Zajel jsem až ke hromadám písku a zastavil. Karryjev obchodoval se zeleninou; z pahorku mezi Samarkandem a horami bylo možné přehlédnout zelená pečlivě obdělávaná a zavlažovaná políčka s rajčaty, melouny, mandarinkami, prostě vším, co se tady urodilo. A také vlastní město, nádherný, pestrý, obdivuhodný Samarkand, jediné vzkvétající město světa. Karryjev si vybral dobře, tady se jemu i jeho rodině bude bydlet dobře.

Vypnul jsem motor, okamžik poslouchal ševlení chladicího čerpadla a vyhoupl se ven. Místo bylo skvělé, ale kvůli mizerné cestě necestě velmi obtížně přístupné a to mi umožnilo říct si za dovoz o třicet procent víc, než bylo obvyklé. Zpoza stavby se nesl vzteklý štěkot psa, z jejího

stínu vykukovala před velkého terénního mercedesu. Minule tady žádný pes nebyl.

„Dobrý den!“ zahlaholil jsem a sundával postranici korby. „Kde máte lidi na vykládku?“

Karryjev sice ve velkém pěstoval a prodával zeleninu, ale ve stravě ji zjevně neupřednostňoval. Uslyšel jsem ho dříve než uviděl. Sípavý dech a těžké kroky. Vynořil se z útrob nedokončené stavby, v bohatě vyšívaném kaftanu připomínal horkovzdušný balón.

„Jsem tu jen já a Burymaj. Složte to tamhle,“ ukázal mi.

„To budou další dvě stovky a dvacka navíc,“ upozornil jsem ho.

Kdyby mi řekl, že nebude mít lidi, naložil bych dole ve městě tři chlapy a ti by to za sto padesát rádi udělali. Odhadl jsem, že Burymaj je jeho nový osobní strážce. Karryjev nikdy neudělal krok bez bodyguarda. Ten minulý, starší chlapík s pistolí a kinžálem za pasem se mu už asi nezdál dost dobrý.

„Dobře,“ přikývl. „Ať vám to dlouho netrvá.“

Každý peníz se hodil, i když kvůli tomu přijdu domů později. Ale pokud sebou hodím, tak zase ne o tolik. Tři tuny cementu, šedesát pytlů...“

Trochu mě zarazilo, že Karryjev nesmlouval, ale jeho problém.

Shodil jsem ze sebe košili, odvázal jsem si i náramek od Avril, abych ho neušpinil, ale řetízek s medailónem jsem si nechal. Ten jsem neodkládal nikdy.

V odpoledním vedru byly pytle těžší, než jsem předpokládal, ale i tak jsem to měl rychle. Ale zadýchal jsem se.

„Hotovo!“ zahalekal jsem a umyl se vodou ze sudu. Byla teplá, ale stejně osvěžila.

Karryjev se rozvážně vynořil ze stínu terasy, zpoza druhé strany budovy jsem slyšel kroky někoho dalšího.

„Tady je vaše odměna,“ podal mi svazek bankovek.

Nemusel jsem peníze přepočítávat, abych věděl, že to není suma, kterou jsme si domluvili. Dával mi tolik, kolik by ho stála doprava přímo ve městě.

„To nestačí, domluvili jsme si jinou částku. Plus peníze za vykládku,“ řekl jsem.

Ozvalo se tlumené zavrčení. Ohlédl jsem se. Burymaj byl obrovský svalnatý míšenec, na vodítkách držel dva psy. Jeden byl kříženec vlka a bůhvíčeho, druhý – mnohem zajímavější – biokonstrukt.

„Ber, víc nedostaneš,“ řekl Karryjev a stále držel bankovky přede mnou.

Bavilo ho to, celá situace se mu líbila. Jsou takoví lidé. Jsou takoví tvorové.

Nebe se na okamžik zatáhlo, jako by ho překryl tmavý stín a umenšil i sílu slunce. Podíval jsem se na Burymaje, v širokém úsměvu mi předvedl své ocelově se lesknoucí zuby, vlčí míšenec napnul vodítko v touze vrhnout se na mě, biokonstrukt čekal. Podíval jsem se psovi do očí, najednou zakňučel a stáhl se až za svého pána.

Nestálo to za to rozčilování, drobnost.

Pokrčil jsem rameny, nebe získalo zpět svou obvyklou barvu něžné modři a slunce planoucí sílu.

Otočil jsem se k vyrovnaným pytlům, hodil si první na ramena a šoupl ho na korbu. Pak druhý.

„Co to děláš?“ nechápal Karryjev.

„Nezaplatil jste,“ odpověděl jsem, „beru si své zboží zpět.“

Nechal mě naložit ještě tři další pytle a pochopil, že to myslím vážně.

„Dobrá, dobrá, zaplatím, jak jsme se dohodli, jen jsem vás zkoušel,“ kapituloval.

„Naložil jsem dalších pět pytlů, ty opět složím, to je celkem deset pytlů. To znamená dalších padesát pět sumů navíc,“ řekl jsem a zvedl další pytel.

Vlk už nekňučel, ale dál se schovával za svým pánem.

„Sakra chlape, netlačte na pilu! Přidám těch pětapadesát, ale ani o sum víc!“

Odjížděl jsem v tichu, ve zpětném zrcátku jsem sledoval, jak za mnou Karryjev i Burymaj zírají. Vlk najednou vypadal mnohem spokojeněji.

Vracel jsem se horkým odpolednem se staženými okénky jako obvykle a nechal se opájet svěží vůní okolních sadů, polí se zeleninou, sladkostí mandarinek míchající se s horkým sluncem a příchutí nezavlažované jako kámen tvrdé půdy drcené koly vozu.

Samarkand, původně perla uložená v zeleném sametu a ověččená vzdálenou čelenkou hor, postupně narůstal, až se změnil v přibližující se stěnu hliněných, kamenných i betonových domů nejrůznějších velikostí, stylů i barev, z jeho centra jako kopí čněly k nebi supermrakodrapy technického věku a ještě vyšší budovy roztodivných tvarů z časů, které přišly po nich, katedrály naší doby. Vymykala se jim věž pána města, sahající tak vysoko, až se ve výšce ztrácela, a druhá nejvyšší stavba hned po ní – stále hořící mrakodrap, který vypadal, jako by spíš vyrostl, než že ho někdo postavil. Hořel už celé desítky let a místní si už dávno zvykli.

Vyhnul jsem se mršíně velkého zvířete uprostřed cesty. Býk, nebo spíš něco jiného – podle toho, že u rozkládajícího

se těla jsem neviděl jedinou mouchu a pach zániku měl víc chemickou než biologickou podstatu. Cestou jsem míjel nekonečné řady poutníků směřujících k zářnému městu. Pryč z něj neodcházel jediný.

To byla však jen malá piha na kráse nejkrásnějšího a největkolepějšího města světa. Možná jediného. Dojel jsem k prvním domům a opatrně se chaosem proplétal dál. Den pokročil a pouliční ruch právě vrcholil. Má dílna a náš dům se nacházely v Předměstí. Zlé jazyky tvrdily, že tohle ještě není skutečné město, ale mně to bylo jedno. Vyhovovalo mi, že nám okna stínilo pár stromů a mezi domem a dílnou se nacházela malá zahrada, chráněná před pohledy zvědavců z ulice. Jednou tam bude skvělé hřiště pro dítě. Samozřejmě, až vyklidím staré barely a hromadu šrotu, které tam zbyly po předešlém majiteli. Prodal levně, protože dům získal pověst prokletého, ale pomluvy mi nikdy nevadily. Já tam žádné prokletí necítil. Při čekání, až se v proudu lidí přede mnou objeví mezera, jsem se rozhodl, že s vyklízením začnu ještě dnes. Aby měla tráva čas narůst, než se dítě narodí a začne se batolit. Vlastně jsem nebyl unavený a začínal jsem se na práci těšit.

Při pomalém posunování s proudem kol, rikš, povozů a vozidel, u nichž vlastně nebylo jasné, co je pohání, jsem u pouličního prodavače zahlédl ovoce, které se na všechny smálo. Pěstované v harmonii, s radostí a láskou. Člověk málokdy potká takové zboží. Zastavil jsem vůz a přešel ke stánku. Mandarinky, fíky, hrozny, melouny. Prodavač se zvedl ze stoličky, umístěné v nejhlubším stínu plachty. Pokřivený chlap se zdeformovanou tváří, chyběl mu kus spodní čelisti, ale stalo se mu to dávno, protože jizva nebyla na opálené kůži patrná.

„To je vaše ovoce?“ zeptal jsem se.

„Jo, moje,“ odpověděl nerudně, jako by ani nechtěl prodat. „Pěstuju ho vlastníma rukama,“ dodal, po pauze.

Ruce měl uzlovité, vráscité, plné starších i novějších škrábanců.

Zamyslel jsem se, kolik čeho asi Avril do zítřejšího večera sní. V poslední době měla nejrůznější chutě.

„Od každého pár kousků,“ rozhodl jsem se nakonec.

Díval jsem se, jak jednotlivé plody pečlivě vkládá do papírových sáčků, opatrně, aby je nepomačkal, jak střapce hroznů podkládá papírem, jak se se svými produkty mazlí. Ten muž nelhal, on je opravdu pěstoval.

Řekl si cenu a čekal, až začnu smlouvat. Lidé rádi smlouvají, ale já ne. A tenhle ošklivý chlap také nevypadal, že by ho to bavilo.

Bez dalšího zdržování jsem mu vyskládal požadovaný obnos do dlaně.

„Na tak dobré zboží člověk narazí málokdy,“ řekl jsem pouze.

Znal jsem to. Jeho ovoce bylo víc než lékem, dokázalo prodloužit život. Jsou lidé, bytosti s takovým talentem. Chvilí jsem bojoval s nutkáním, zda se na něj mám podívat, abych odhalil, co je doopravdy zač. Neudělal jsem to, takové věci mi nesvědčí.

Muž se zatvářil překvapeně.

„Počkejte,“ zastavil mě, když jsem chtěl odejít, a začal rychle chystat další sáčky s ovocem.

„Zaplátil jste strašně moc,“ bručel si sám pro sebe.

Ještě jednou jsem poděkoval a rozloučil se.

Cestou k autu jsem obešel celé tržiště. Nic dalšího už mě nezaujalo, pouze muž na prázdném place za tržištěm.

Tohle místo mělo špatnou pověst oprávněně, všichni se mu vyhýbali, nikdo si na něm nechtěl postavit ani prodejní stánek. Až teď tenhle muž. Cpal do připravených forem jíl smíchaný s nasekanou slámou, z jiných už měl vytažené složené komíny sluncem vysušených cihel. Výkopy podél provazů vyznačovaly budoucí základy stavby, kterou začal budovat. Muž byl silný, pracoval do půl pasu nahý a i teď večer se mu záda leskla potem.

„Co to budete?“ zeptal jsem se, když si mě všiml.

Napřímil se a podezíravě si mě přeměřil.

„Zaplatil jsem za to místo správci čtvrti, je moje.“

„Je vaše, souhlasil jsem a nabídl mu ze sáčku fíků.

Chutnaly skvěle.

Jeden si vzal a uvolnil se.

„Uhm, dobré, moc dobré,“ zhodnotil.

Souhlasil jsem s ním, čerstvé fíky jsou prostě vynikající.

Podle způsobu, jakým mluvil, pocházel z daleka, i podle toho, jak vypadal. Jeho domov musel být někde na severu, kde má slunce mnohem menší sílu.

„Chrámu, chci tady postavit chrám,“ odpověděl po chvíli na už téměř zapomenutou otázku.

Asi na ni odpovědět chtěl.

Překvapil mě. Spousta starých chrámů stála v troskách opuštěná a ty nové, pokud je lidé budovali, tak z donucení, ze strachu.

„Nechcete mi pomoci? Zaplatím, mám čím,“ zazubil se.

Současně jsem chápal, proč buduje chrám tady, v Samarkandu. Moc, božská, démonská i jiná, zde prýštila z puklin téměř tak hlubokých a širokých, jako byly ty v Sevastopolu. Jenomže tam moc otrávil válka a její pohrobci a jen sebevražedný šílenec by riskoval její použití.

„Mám svou práci,“ odmítl jsem, „ale díky za možnost.“

Nabídl jsem mu ještě další ovoce a rozloučil se. Vypadal tak nějak spokojeně.

Cestou k vozu jsem málem zakopl o žebráka opírajícího se o polorozpadlou zídku. Vztáhl ke mně ruku v univerzálním gestu.

„Tam ten chlap zaplatí za pomoc,“ ukázal jsem mu na osamělého stavitele chrámu.

„Mám jen jednu ruku,“ vystrčil z rukávu pahýl.

„Mrzákovi asi zaplatí méně, zkuste se s ním domluvit,“ doporučil jsem mu.

Okamžik to vypadalo, že mi začne nadávat, pak ale urážky spolkl a zatvářil se zamyšleně.

Místo mince jsem mu hodil granátové jablko a pokračoval dál.

Doma jsem zaparkoval vůz v garáži a pečlivě zavřel vjezdovou bránu. Ulicí právě procházel rozložitý chlap s hrbem a příliš dlouhýma rukama. Rysy v obličejí zastíralo komplikované tetování. Podíval se na mě, bránu, plot, sklonil hlavu k zemi a pokračoval v cestě za svým osudem. Plot byl starý a nepřilíš vysoký, větší překážku než on tvořil živý plot ze saxaulových keřů. Na zámku brány jsem nešetřil a umínil jsem si, že vylepšení plotu přijde na řadu jako první věc v pořadí.

Na chvíli jsem se zastavil v dílně. Přibyla v ní napůl rozpadlá toyota pick up, kterou sem přes den podle domluvy přivezl mladý Jern ze sousedství. Nepochlubil se, za co ji vykšeftoval, ale umluvil mě, abych se podíval, co jí chybí. Cenu za tuhle práci jsme si nedomluvili, s takovou za chvíli zbankrotuji. Zavrtěl jsem hlavou sám nad sebou, prošel dílnou a dalšími dveřmi zamířil přes vnitřní zahradu domů.

Avril už na mě čekala. Měla na sobě své nejoblíbenější šaty s velkými červenými květy, utopenými v moři zelených stonků spletených do magických symbolů, ozdobila se jediným šperkem, který ode mě dostala – malou rubínovou kapkou na stříbrném řetízku. Látka šatů byla bezpočetným praním tak tenká, že skrze ni bylo prakticky vidět. V oblé křivce se pnulo přes každým dnem stále víc vyklenuté břicho a prsy nalévající se mlékem. Spatřila mě, obličej se jí rozzářil. Nadechl jsem se a vydechl, někde uvnitř jsem se rozzářil i já.

Opatrně se vykolébala z proutěného křesla, aby mě přivítala. Než mě stačila obejmout, vložil jsem jí do každé ruky jeden papírový sáček s ovocem.

„Opatrně, je to křehké, nerozbij to,“ varoval jsem ji a dlaněmi klouzal z hladkého a horkého břicha k bokům, pak nahoru k ňadrům, kde jsem se zastavil, a nechal je ve svých dlaních.

„Jsi rošťák, víš to?“ zasmála se a přivřela oči.

„Možná,“ nepřel jsem se a dál se jí dotýkal.

„Co v těch sáčcích je?“

„Ovoce.“

Látka šatů byla tak tenká, jako by tam ani nebyla. Ale ona tam byla a o to šlo.

„Takže je můžu pustit na zem?“

„Můžeš.“

„Ale já nechci.“

Později jsme seděli spolu u stolu, ona s mísou s ovocem, já s pirožky plněnými mletým jehněčím masem, plátky nakrájeného masitého rajčete posypaného cibulí s kořením, k pití džbán studené vody z naší studny. Před týdnem jsem ji vyčistil a dnes už byla voda čistá.

Díval jsem se, jak požitkářsky vylupuje zrníčka z granátového jablka, jak si olizuje rudou šťávu z prstů. Šikmé paprsky podvečerního slunce proměnily barvy a oznamovaly, že den pomalu končí.

Okamžik vytržený z proudu nekonečna, bez jediného kazu, záblesk dokonalosti.

„Mlčíš,“ pronesla po chvíli.

„Dívám se, jak jíš,“ odpověděl jsem po pravdě.

„A to tě baví?“

„Ano,“ přiznal jsem.

Chvíli nad tím přemýšlela.

„Mě to také baví. Myslím dívat se, jak jíš ty. A ještě raději mám, když mi něco vyprávíš.“

Usmál jsem se a začal jí popisovat svůj den. Některé věci jsem vynechal, například to, jak se mě Aždar Karryjev pokusil okrást.

„Pokusil se tě podfouknout,“ řekla znenadání.

„Proč? Jak to víš?“

Avril mě občas dokázala překvapit.

„Nevím, vyprávíš to, jako by se tě pokusil podfouknout.“

Doplnil jsem i zbytek svého dnešního příběhu, viděl jsem, jak se jí líbí.

„Můj den nebyl zdaleka tak zábavný,“ nakrčila nespokojeně čelo. „Bojím se chodit ven, je tam moc lidí,“ pohladila si břicho.

„Nechod, máš pravdu,“ souhlasil jsem.

„Proto jsem šla brzo ráno, dřív, než se tržiště zaplní,“ pokračovala a čekala, co já na to.

„To je dobře,“ znovu jsem souhlasil.

„A koupila jsem maso na taštičky, celou kýtu. Druhou část z ní budeš mít zítra pečenou.“

„To zní skvěle,“ ocenil jsem.

„Ať udělám, co udělám, vždy to bude dobře?“ opáčila s potutelným výrazem v očích.

„Přesně, a bude to tak i nadále.“

Nechtělo se mi rušit milou chvíli, ale byly věci, které jsem potřeboval udělat.

„Začnu čistit zahradu, ať to tady máme hezčí, ať to stihnu.“

„Co stihneš?“

„Hříště pro ni,“ sklonil jsem se k ní, pohladil ji po břiše, políbil a šel se potýkat se starými rezavými plechy a vším, co se pod nimi ukrývalo.

Večer jsme leželi vedle sebe, poslouchal jsem její každým týdnem rychlejší, ale pravidelný dech, otevřenými okny skrze závěsy zněl cvrkot cikád a zvuky dalšího nočního hmyzu.

Těšil jsem se, až bude naše malá zahrada připravená, až se dítě narodí, těšil jsem se na spoustu klidných dní, které se přede mnou vinuly do budoucna jako stezka po úbočí hory. Bylo to lepší, než jsem si kdy představoval, byl jsem šťastný.

Nezvaní návštěvníci

Probudilo mě zaskřípání. Přesně jsem věděl, které prkno podlahy to je. V kuchyni před spíží, sám jsem na něj nikdy nestoupal a měl jsem v plánu ten kus podlahy opravit. Vyklouzl jsem zpod pokrývky, spustil nohy na podlahu a potichu se kradl ke dveřím ložnice. Oknu do vnitřní zahrady jsem věnoval jen letmý pohled. Ta byla špatně přístupná, zloději měli mnohem jednodušší cestu zepředu z ulice.

Plížil jsem se potichu domem, který jsem tak důvěrně znal, pod holými chodidly jsem cítil drsnou strukturu podlahy a prach. Už jsem stál před dveřmi do kuchyně, škvírou pronikala slabá záře. Klikla šla zmáčknout bezhlučně, to jsem dobře věděl.

Otevřel jsem.

Byli tři. Jeden vytahoval věci ze spíže, druhý prohledával skříň s nádobím, třetí hlídal, díval se směrem ke dveřím do pokoje, který jsme zatím nepoužívali. V ruce držel hranatou neforemnou pistoli. Už jsem ho viděl, pozdě odpoledne na ulici, chlap s hrbem.

„Měli bychom je zabít a pořádně to tu prohledat,“ říkal právě svým společníkům.

Udělal jsem krok vpřed, abych měl únikovou cestu volnou na všechny strany, připravený pohnout se v okamžiku,

kdy by se na mě pokusil namířit. Po pravé ruce na stole byl na dosah stojan s kuchyňskými noži. Vzal jsem ten s těžkou čepelí, vytočil se v bedrech a ruku schoval za trupem.

„Peníze jsou v nejnižším šuplíku v poslední utěrce,“ řekl jsem tiše, jak neklidněji jsem dokázal.

Avril je tam dávala, i když jsem jí říkal, že je to zbytečné. Jen jsme se pro ně museli vždy ohýbat.

„Moc jich tam není, jsme chudí,“ pokračoval jsem. Ztuhli.

„Zbraň nepotřebujete, dám vám všechno, co máme,“ zarazil jsem je, než stačili zpanikařit.

Muž prohledávající šuplík zkrivil tvář do šklebu, ale poslechl mě.

„Zelená utěrka, jsou v ní skoro tři tisíce,“ pokračoval jsem. „V malých bankovkách.“

Dřepl si a začal prohledávat označený šuplík. Sledoval jsem ho jen úkosem, cele soustředěný na pistolníka.

„Dva tácy, devět stovek a nějaký drobný,“ potvrdil muž po chvíli.

„To není úplně málo,“ ocenil.

„Ale proti tomu, co nám řekl –“

„Mlč!“ zarazil ho jediným slovem pistolník.

On byl jejich vůdcem.

„V dílně mám malý nákladák, ten má velkou cenu. Klíče jsou pověšené hned za vstupními dveřmi do domu.

Potřeboval jsem je odsud dostat co nejrychleji.

„Nákladák vůbec není špatný,“ ten, co raboval spíž, vypadal najednou mnohem spokojeněji.

„Vypadneme odtud, než se něco zvrtně,“ navrhl nový vlastník našich úspor.

„Dobře, zmizíme,“ souhlasil překvapivě jejich velitel.